

Δραστηριότητα 2.1.17: Δημιουργία Στερεοτύπων Φύλου

Προσαρμογή από:

♦ The White Ribbon Campaign UK. Ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου 2005 από: www.whiteribboncampaign.co.uk

♦ Curriculum Corporation. Primary Lesson Plan: Gender Stereotypes. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου 2010 από: www.curriculum.edu.au/verve/_resources/Gender_stereotypes.pdf

Σύντομη Εισαγωγή

Μερικές συμπεριφορές είναι πολύ δύσκολο να τις δούμε σαν στερεότυπα επειδή είναι πολύ στενά συνδεδεμένες με βαθιά ριζωμένες αντιλήψεις για το ρόλο των ανδρών και των γυναικών στην κοινωνία μας. Και πολλοί είναι οι άνθρωποι που ενοχλούνται όταν αυτοί οι ρόλοι τίθενται υπό αμφισβήτηση.

Αυτή η δραστηριότητα ασχολείται επίσης με το θέμα των στερεοτύπων του φύλου έχοντας ως στόχο να ενθαρρύνει τους μαθητές/-τριες να αναγνωρίζουν και να αμφισβητούν τα έμφυλα στερεότυπα. Συγκεκριμένα, ο στόχος της είναι να ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/-τριες να αναπτύξουν το δικό τους κριτικό τρόπο σκέψης απέναντι στα πολιτισμικά κληρονομημένα στερεότυπα και τις εικόνες που παρουσιάζονται στα μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας —ταινίες και τηλεόραση, εφημερίδες, περιοδικά και διαδίκτυο. Οι μαθητές/-τριες καθοδηγούνται προκειμένου να εξετάσουν τις δικές τους υποθέσεις για το τι σημαίνει να είσαι άνδρας ή αγόρι, και το τι σημαίνει να είσαι γυναίκα ή κορίτσι. Οι μαθητές/-τριες θα αρχίσουν να βλέπουν πως η πίστη στα στερεότυπα μπορεί να οδηγήσει στη βία απέναντι στον εαυτό τους και τους άλλους.

Μαθησιακοί Στόχοι

Ο στόχος είναι προσφερθεί στους μαθητές/-τριες η ευκαιρία να εξερευνήσουν τη διαδικασία δημιουργίας στερεοτύπων σε έντυπο και οπτικό υλικό. Στο τέλος της δραστηριότητας οι συμμετέχοντες/-ουσες θα είναι σε θέση:

- ♦ να αναγνωρίζουν πως δημιουργούνται και παρουσιάζονται τα στερεότυπα του φύλου στα μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας
- ♦ να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής θεώρησης των μέσων ενημέρωσης και ψυχαγωγίας
- ♦ να εξετάζουν πως τα μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας διαμορφώνουν σχέσεις εξουσίας
- ♦ να αναγνωρίσουν τους τρόπους μέσω των οποίων οι δικές τους ζωές επηρεάζονται από αυτά τα στερεότυπα.

Υλικό

- ♦ Μεγάλα φύλλα χαρτιού
- ♦ Μαρκαδόροι
- ♦ Ψαλίδι, κόλα ή κολλητική ταινία

Προετοιμασία

Βρείτε ή αναθέστε στους/στις μαθητές/-τριες να βρουν και να φέρουν στην τάξη διαφημίσεις από περιοδικά, εφημερίδες ή το διαδίκτυο που απεικονίζουν άνδρες και γυναίκες.

! Διάρκεια: 45 λεπτά, αν ολόκληρη η δραστηριότητα υλοποιηθεί στην τάξη ή 15 λεπτά, αν τμήμα της δραστηριότητας υλοποιηθεί ως εργασία στο σπίτι

Δραστηριότητα 2.1.17

Προτεινόμενη βήμα-προς-βήμα διαδικασία

- 1 Σε αυτή την άσκηση, θα διερευνήσουμε πως τα μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας βοηθούν στη δημιουργία κοινωνικών ρόλων και στερεότυπων του φύλου.
- 2 Χωρίστε τους/τις μαθητές/-τριες σε 4 μικρές ομάδες (και των δύο φύλων)
- 3 Έχετε στη διάθεσή σας 20 λεπτά, για να φτιάξετε 4 κολάζ/αφίσες:
  - ♦ Το πρώτο θα απεικονίζει “**στερεοτυπικές απεικονίσεις**” ανδρών/αγοριών
  - ♦ Το δεύτερο θα απεικονίζει “**μη στερεοτυπικές απεικονίσεις**” ανδρών/αγοριών
  - ♦ Το τρίτο θα απεικονίζει “**στερεοτυπικές απεικονίσεις**” γυναικών/κοριτσιών
  - ♦ Το τέταρτο θα απεικονίζει “**μη στερεοτυπικές απεικονίσεις**” γυναικών/κοριτσιών.

! **Σημείωση για τον/την εκπαιδευτικό:** μπορείτε είτε να αναθέσετε εσείς τα θέματα στις ομάδες των μαθητών/-τριών ή να αφήσετε την κάθε ομάδα να διαλέξει το θέμα που της αρέσει, αλλά θα πρέπει να διευκρινίσετε ότι η κάθε ομάδα πρέπει να επιλέξει διαφορετικό θέμα και όχι το ίδιο.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

- ♦ *Τι ήταν πιο εύκολο να βρείτε, στερεοτυπικές ή μη στερεοτυπικές εικόνες;*
- ♦ *Ποια “τυπικά” στερεότυπα για*
  - ◇ *άνδρες/αγόρια βλέπουμε στα κολάζ;*
  - ◇ *γυναίκες/κορίτσια βλέπουμε στα κολάζ;*
- ♦ *Πώς νιώθουν οι άνδρες και οι γυναίκες όταν βλέπουν να τους/τις απεικονίζουν κατά αυτόν τον τρόπο;*
- ♦ *Ποιος τρόπος σκέψης ενθαρρύνεται μέσω αυτής της στερεοτυπικής απεικόνιση γυναικών/ ανδρών; **Πιθανή απάντηση:** π.χ. όταν έχετε εικόνες μητέρων που σερβίρουν φαγητό στην οικογένεια τους, ο τρόπος σκέψης που ενθαρρύνεται από αυτές τις εικόνες είναι ότι οι μητέρες κάνουν όλες τις δουλειές του σπιτιού και το μαγείρεμα, και πραγματικά το απολαμβάνουν*
- ♦ *Ποιοι άλλοι τρόποι σκέψης/δράσης υπάρχουν στις ζωές μας που δεν φαίνονται σε αυτή την στερεοτυπική απεικόνιση; **Πιθανή απάντηση** (βασισμένη στο προηγούμενο παράδειγμα): Οι άνδρες θα πρέπει να μαγειρεύουν πιο συχνά. Μερικές μητέρες σιχαίνονται τις δουλειές του νοικοκυριού.*
- ♦ *Πώς επηρεάζει τις επιλογές των ανδρών και των γυναικών το περιεχόμενο τέτοιων προτύπων;*
- ♦ *Τι είδους μη στερεοτυπικές εικόνες για*
  - ◇ *άνδρες/αγόρια παρατηρούμε στα κολάζ;*
  - ◇ *γυναίκες/κορίτσια παρατηρούμε στα κολάζ;*
- ♦ *Πιστεύετε ότι τα μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας (εφημερίδες, τηλεόραση, ταινίες) προσφέρουν μια ρεαλιστική εικόνα των γυναικών και ανδρών της κοινωνίας μας;*
- ♦ *Πώς μπορούν τα μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας να βοηθήσουν στη μείωση της παραγωγής και προώθησης στερεοτύπων για τα δύο φύλα;*

Δραστηριότητα 2.1.17

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

Είναι αναμενόμενο ότι οι μαθητές/-τριες θα έχουν βρει περισσότερες στερεοτυπικές εικόνες ανδρών και γυναικών. Είναι επίσης αναμενόμενο ότι θα έχουν βρει εικόνες και θα φτιάξουν αφίσες στερεοτυπικών απεικονίσεων που θα δείχνουν: α) μητέρες να σερβίρουν φαγητό στην οικογένεια τους ή να καθαρίζουν το σπίτι, β) άνδρες να ασχολούνται με χόμπι που απαιτεί σωματική δραστηριότητα όπως σπορ, αναρρίχηση ή κανό (αλλά ελάχιστες με γυναίκες που ασχολούνται με παρόμοιες δραστηριότητες), γ) έφηβες να ασχολούνται με την εμφάνιση τους, όπως να βάζουν μέικαπ, να χτενίζουν τα μαλλιά τους και γενικά να ανησυχούν για την εμφάνισή τους (αλλά ελάχιστες με αγόρια που να κάνουν το ίδιο) δ) μικρά αγόρια να παίζουν με παιχνίδια δράσης όπως φορτηγά και φιγούρες υπερηρώων (ενώ δεν παρουσιάζονται κορίτσια να κάνουν το ίδιο).

Απεικόνιση γυναικών: όταν οι γυναίκες εμφανίζονται στα μέσα συχνά απεικονίζονται ως είδωλα του σεξ και της ομορφιάς (ελκυστικές, λεπτές, σέξι κλπ.) ή ως νοικοκυρές. Είτε αποτελούν το εξώφυλλο ανδρικών περιοδικών ή ασχολούνται μαζί τους όταν εκείνες ασχολούνται με δραστηριότητες που δεν συνάδουν με τα 'πρέπει' και 'δεν πρέπει' που η κοινωνία προσδοκά από τις γυναίκες.

Απεικόνιση κοριτσιών: τα κορίτσια παρουσιάζονται σε "στερεοτυπικούς" ρόλους όπως να παίζουν «το σπίτι», με κούκλες και μωρά, να μαγειρεύουν και να χρησιμοποιούν καλλυντικά (π.χ. μέικαπ). Τα κορίτσια επίσης απεικονίζονται ως παθητικά, λιγότερο επιθετικά και ανταγωνιστικά από τα αγόρια.

Τελευταία οι γυναίκες έχουν αρχίσει να απεικονίζονται δυνατές, πετυχημένες, ανεξάρτητες και επικεντρωμένες στην καριέρα τους. Παράλληλα, όμως ακόμη αναπαριστούνται ως μητέρες που, επιπρόσθετα, έχουν να φροντίσουν τα παιδιά τους και/ή το σπίτι, ή μαζί με άλλα στερεότυπα όπως της ομορφιάς.

Απεικόνιση ανδρών: η απεικόνιση των ανδρών συνήθως συμβαδίζει με το στερεότυπο του "κυρίαρχου φύλου", απεικονίζονται δηλαδή, οι αρχηγικές τους ικανότητες, η ευφυΐα τους, και το στερεότυπο του ανδρισμού, όπως αυτό μεταφέρεται μέσα από την εικόνα του δυνατού, σκληρού, μυώδη, ανεξάρτητου και όμορφου άνδρα, καθώς και του "ήρωα" που προστατεύει τις "αδύναμες" και "εύθραυστες" γυναίκες. Ο άνδρας μπορεί επίσης να απεικονίζεται ως άκαρδος που δεν νοιάζεται για κανένα.

Απεικόνιση αγοριών: τα αγόρια παρουσιάζονται να επιζητούν τη δύναμη, την ταχύτητα, τη φυσική δράση και σπορ όπως το ποδόσφαιρο. Επίσης απεικονίζονται να έχουν επιθετική συμπεριφορά και να είναι πιο ελεύθερα και ανεξάρτητα από τα κορίτσια.

Αυτό που διδάσκεται από αυτές τις εικόνες είναι οι στερεοτυπικοί ρόλοι του φύλου που επηρεάζουν τις ζωές των ανθρώπων, τις σχέσεις τους με το αντίθετο φύλο, τις προσδοκίες τους από τα αγόρια και τα κορίτσια, όπως και τα επαγγελματικά τους σχέδια.

Η διαφήμιση δεν είναι κάτι κακό αλλά τα μηνύματα που μεταφέρει για τους ρόλους των φύλων πρέπει να αλλάξουν προκειμένου να αντανakλούν μια μη στερεοτυπική απεικόνιση γυναικών και ανδρών, κοριτσιών και αγοριών. Η διαφήμιση μπορεί και "διδάσκει" στους ανθρώπους τους στερεοτυπικούς ρόλους· επομένως, κατά τον ίδιο τρόπο, μπορεί και να τους "διδάξει" και μη στερεοτυπικούς ρόλους.

Δραστηριότητα 2.1.17

Χρήσιμες πληροφορίες για τον/την εκπαιδευτικό

Στην ιστοσελίδα Gender Ads (www.genderads.com) μπορείτε να βρείτε παραδείγματα διαφημίσεων για αυτήν την άσκηση.

Ένας εναλλακτικός τρόπος για να υλοποιήσετε αυτήν την άσκηση –ειδικά εάν θέλετε να κερδίσετε χρόνο- είναι να αναθέσετε αυτή τη δραστηριότητα σε κάθε ομάδα ως εργασία στο σπίτι. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/-τριες να φέρουν τα κολάζ τους στην τάξη και ξεκινήστε με τη συζήτηση.

Εάν οι μαθητές/-τριες πουν φράσεις όπως το “σεξ πουλάει” ή “βία πουλάει” συζητήστε το μαζί τους.

Μουσική/Βίντεο: τα στερεότυπα των δύο φύλων μπορούν επίσης να συζητηθούν και να αναλυθούν χρησιμοποιώντας αποσπάσματα τραγουδιών, τηλεοπτικών σειρών ή ταινιών ή δίνοντας συγκεκριμένα, πολιτισμικά κατάλληλα παραδείγματα από δημοφιλείς ταινίες, τηλεοπτικά προγράμματα, διαφημίσεις και τραγούδια. Μπορείτε να φέρετε παραδείγματα στην τάξη ή να ζητήσετε από τους/τις μαθητές/-τριες να τα φέρουν αυτοί/-ές.

- !** **Ψαλίδια:** Εάν επιλέξετε οι μαθητές/-τριες να φτιάξουν τα κολάζ τους στην τάξη, πρέπει να είστε εξαιρετικά προσεκτικοί/-ες και να τους δώσετε ψαλίδια για χαρτί (που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να τραυματίσουν ο ένας τον άλλο) –σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να τους/τις επιβλέπετε στενά.

Αυτή η δραστηριότητα είναι παρόμοια με τις Ασκήσεις N° 1 & 3 των Ομάδων Εργασίας (βλ. σελ 96).